

«ЯШИЛ МАКОН» УМУММИЛИЙ ДАСТУРИ:

2023-yil
21-noyabr
seshanba
№ 145
(4897)

Ishonch

O'zbekiston kasaba uyushmalari Federatsiyasi nashri • Gazeta 1991-yil 21-martdan chiqa boshlagan

Чирт тағаффиоти ўзбекистонда бирлашайлик!

ЭНДИ КАСАБА УЮШМАЛАРИНИНГ ИККИ ХУДУДДА БОФИ БОР

Сирдарё вилояти

— Яшил худудни барпо этишда тупроқ ва иқлим шароитига мос кўчатлар танлашга эътибор бердик, — дейди **Темирйўчилар ва транспорт курувчилари касаба уюшмаси Республика кенгаши раиси Қутлумурод Собиров**. — Йўл четлари учун гужум дарахти жуда мос. Шу сабаб 1000 туп кўчачни Хоразмдан олиб келдик. Гужум дарахти жой танламайди. Янтоқа ўшаб чўкур илдиз отиб, куроқчилик, шўрланган ерларда ҳам ўсаверади. Барлар тукчалар билан қоплангани боис куёш тафтини ўтказмайди. Шунинг учун иҳотазорлар барпо этишда гужум дарахтидан фойдаланилади. У кўм кўчклиларининг оддини олиш, шамол йўлини тўсиз, тупроқни эрозиядан асрардан ташқари иқлимини мўътадил сақлашда ноёб хусусиятларга эгалиги билан кимматлидир. Бу дарахт карбонат ангидрид газини ютиб, кўп миқдорда кислород ишлаб чиқарди, ноорганик чангларни тутиб, ҳавони тозалайди. Гужум ўта чидамили дарахт бўлиб, юз йилдан ортиқ умр куради.

«Яшил макон» умуммиллий лойиҳаси доирасида ишлар қизғин тус олган. Сирдарё туманида яна бир боққа асос солинди. Ўзбекистон касаба уюшмалари Федерацияси ташаббуси билан «М-34 Тошкент – Душанбе» ҳалқаро автомобиль йўли билан темир йўл оралиғидаги 2 гектар бўш майдонга гужум дарахти кўчатлари экилди.

Касаба уюшмалари ходимлари ва фаоллари экиладиган кўчатларнинг оралиғи масофаларини тўғрилаб, жой ҳозирлаётган бир пайтда хайрли ишга бош кўшувчилар ҳам пайдо бўлди. Ҳусусан, вилоят фавқулодда вазиятлар бошқармасининг ҳамда темирйўл тизими ходимлари. Сирдарё тумани ободонлаштириш бошқармаси хайдовчиси Межид Абдуллаев эса пешма-пеш сув етказиб туради.

Гужумлар экиб бўлингач бу ерда маҳсус суғориш тизими яратилиди. Келгусида соя-салқин бу гўшанинг ҳар жойида шийпонлар курилади. У ерда турли кўнгилочар тадбирлар ўтказиш, мириқидам олиш мумкин бўлади.

Хайрли иш асосида чеккарока ўчоқ ўрнатилиб, ҳашар ошига қозон осилди. Боғ барпо этиш жараёнда бирдамлик, ҳамжихатлик, бир максад ўйлида ҳамқадамлик янга бир бор бўй кўрсатди.

Баҳор ХОЛБЕКОВА
«ISHONCH»

Хоразм вилояти

Ўзбекистон касаба уюшмалари Федерацияси Хоразм вилояти кенгаши томонидан Урганч туманидаги «Урганч» оромгоҳи ҳудудида «Касаба уюшма боғи» барпо этилди.

Федерациянинг Хоразм вилояти кенгаши раиси Гулсара Курбонбоева, Хоразм вилояти Архив иши ҳудуди бошқармаси бошлиғи Раҳимберган Матрасулов, «Нуроний» жамғармаси вилоят бўйлами бошлиғи Маткарим Жуммәзевос «Яшил макон» умуммиллий лойиҳасининг аҳамияти, дунёдаги ва Оролбўйдаги экологик вазият, чўлланиш ва шўрланиш муаммолари ҳакида тўхталиб, дарахт экиш ҳалқимиз учун миллий қадрият эканини таъқидлаб ўтилар.

— Зулфиҳоним айтганидек, «Бу боғлар бир боғлар бўлади ҳали...». Биз экадиган ниҳоллар юртимиз ободлигига хизмат қиласи деган ниятдамиз, — дейди Гулсара Курбонбоева.

Нуронийлар дуоси билан бошланган тадбир күш кайфиётда давом этди. Касаба уюшма ходимлари тўрт гурӯҳга бўлинниб, ишга киришдилар. Боғга асосан олма, беҳи, ўрик каби 400 тупдан зиёд мевали дарахтлар экилди. Боғ йўлукларига

«Касаба уюшмалари тўғрисида»ги қонун моддалари акс этган паннолар илниди.

Мутахассислар фикрига кўра, битта дарахт бир йилда 120 килограмм кислород ишлаб чиқаради. Касаба ходимлари яратган боғ ҳам худудни кислород билан бойитиша, ҳам болаларни хавфсиз озиқ-овқат билан таъминлашга хизмат қиласи.

«Яшил макон» лойиҳасидаги тадбирлар бу билан тугамади. Урганчдаги касаба уюшмалари уйи олдига 300 тупга яқин атиргул кўчатлари экилди. Тармоқ касаба уюшмалари шаҳар-туман кенгашлари жойлашган бинолар атрофларига мевали ва манзарали дарахт ниҳоллари қадалди. Бошланғич касаба уюшма ташкилотлари аъзолари ҳам лойиҳада фаол иштирок этмоқда.

Муҳаббат ТЎРАБОЕВА
«ISHONCH»

Эъзоза УМРЗОҚОВА олган суратлар

КЎНГИЛЛАРГА ЙЎЛ

Ўзбекистон касаба уюшмалари Федерацииси Қорақалпогистон кенгаши раиси Улугбек Жалменов Кўнгирот сода заводида бўлиб, ишчи-ходимларга яратилган меҳнат шароитлари билан яқиндан таниши.

Заводда меҳнаткашларнинг ижтимоий-иктисодий манфаатлари ва меҳнат ҳуқуқлари иш берувчи ҳамда касаба уюшма қўмитаси ижтимоий шеркилигига мустаҳкам химояга олинган. Ходимлар даромадларини ошириш, уларга қўшимча меҳнат таътиллари бериш, меҳнат фахрийлари, фарзандлари саломатликларини

мустаҳкамлаш масалалари доимий эътиборда бўлиб, фаол ҳодимларни рағбатлантириб бориш намунали ташкил этилган.

Корхона худудидаги Элобод шаҳарчасидаги 52-мактабда асосан ишчи-ходимларнинг фарзандлари таълим олишиади. Мактаб кутубхонаси учун 10 миллион сўм маблагъ эвазига янги бадиий адабиётлар, дарсдик ва ўкув кўлланмалари келтирилган.

Учрашув давомида заводнинг бир тургув меҳнаткашларига Фахрий ёрликлар топширилди.

Бор бўл, оқибат!

***

Шу кунларда Ўзбекистон касаба уюшмалари Федерацииси Қорақалпогистон кенгаши раиси Улугбек Жалменов Нұкус шаҳридаги «Имкон» ихтинослаштирилган болалар реабилитация марказида тарбияланётган болалар ҳолидан хабар олди.

Мазкур марказ 2019 йил март ойида ташкил этилган бўлиб, маскандаги кунда 10 гуруҳда 121 нафар бола тарбияланмоқда.

Учрашувда маскандаги фидойи ходимларига Фахрий ёрлиқ, тарбияланувчиларга эса совғалар топширилди.

Фотома АБДУРАИМОВА
«ISHONCH»

Халқаро анжуман

«ОПРЕДЕЛЕНИЕ ЗАДАЧ ДЛЯ РЕГИОНОВ НА 2023 ГОД»
«DEFINING THE TASKS OF THE REGIONS FOR 2023»
«NAMANGAN REGION»

Касаба уюшмалари ЧОРРАҲАДА

Намангандаги шаҳрида «Халқаро меҳнат ташкилотининг ишчи ҳуқкоти асосида касаба уюшмаларининг вазифаларини белгилаш» мавзууда Андижон, Фарғона ва Намангандаги вилоятлари учун минтақавий семинар ташкил этилди.

«Касаба уюшмалари чорраҳада» номли ишчи ҳуқкотига кўра, ўтказилган ушбу семинарда Халқаро меҳнат ташкилотининг Мехнаткашлар фаолияти бўйича бюроси Европа ва Осиё сектори мудири Сергеос Гловацидаги Ўзбекистон касаба уюшмалари Федерацииси Мехнаткашлар ижтимоий-иктисодий манфаатларини химоя қилиш бўлими мудири Махмуджон Исаев, юридиқ бўлими бош юрисконсульти Суҳроб Нуруллаев, Ташкилий ишлар бўлими мудири ўринбосари Равшан Самарбеков, меҳнатни муҳофаза қилиш бўлими бош мутахассиси Сардор Салоҳуддинов хамда Федерациянинг Намангандаги, Андижон, Фарғона вилоятни кенгашлашдан бир гурӯҳ вакиллар қатнашди.

Семинарда Мехнат кодексига биноан меҳнат муносабатлари билан боғлиқ ижтимоий муносабатларни тартиба солища касаба уюшмаларининг ваколатлари, ташкилий фаолияти ва аъзоликини асослаш ишларининг хуусиятлари, меҳнат хавфсизлиги ва гигиенаси, жамоа шартномаларини Мехнат кодексига биноан ишлаб чиқиши каби бир қатор йўналишларда фикр алмашиди.

Минатақавий семинарнинг иккинчи кунидаги мөнбонлар вилоятдаги ёнгийларни ўтказиши чекланган жамиятида ҳамда Чуст туманидаги ҳунарманд «Рахимжон Убайдуллаев» пичоқчилик цеҳиди ишчи-ходимларнинг фаолияти, уларга яратилган шароитлар билан яқиндан танишилар.

Орзугул РУСТАМОВА
«ISHONCH»

ТЕРИМ ПУЛЛАРИ ТЎЛАБ БЕРИЛДИ

Октябрь ва ноябрь ойларининг деярли ёғингарчиликсиз ва қўёшли келиши сабаб пахта далаларида ҳосилни нестнобуд қиласдан йиғиб олиш жараёнлари қизғин тус олди.

Табиийки, касаба уюшма фоллари бошчилигидаги худудий мониторинг гурухлари далалarda бўлиб, теримчилар учун яратилган шароитлар билан мунтазам равишда танишиб борди.

Мажбурий ва болалар меҳнатига йўл қўймаслик юзасидан жамоатчилик назорати ўрнатилди.

Хусусан, Миришкор, Ғузор, Яккабоғ, Қироқчи, Қамаши, Шаҳрисабз ва Қарши туманларидаги

Касаба уюшма фаоллари

либ борар, Мирзо Бедилнинг «Бошида қўйшиқ бўлса пойдевор, осмонга етса ҳам қўйшиқдир довор» деган ҳикматини ёдіда тутарди.

У 161 гектар ер олиб, фермер хўжалиги ташкил қўлди. Натижада бир ҷанча ҳамқишлоқларини иш билан таъминлади. Олган даромади хисобидан қўшлоп йўленин созлашга, оталар чойхонаси ва мактаб таъмирига маблагъ ажратди. Қишлоқни газлаштириша ҳам яхшигина хисса қўйди. Кўп ўтмай, от изини той босди-ю, иккى ўғли – Комилжон биланFaғуржон фермер хўжалиги ишлари билан шуғуллана бошлашида. Отас бош маслаҳатчига айланди. Мухими, оила-нинг даромад кўпайгани сайн саковат-пешалик майдони ҳам кенгайб боряпти.

Дангасалигини «Иш йўқ!» деган баҳона билан хаспушламоочи бўлган бўларни Қаршибой ака учнанги ёқтиримайди.

Сабаби, 53 йилдан бўён ишлаб келетганига қарамайди, бўш вактини бекор ўтказмайди. Оилада ҳамманинг ўз вазифаси, ўз юмуши бор. Ишдан сўнг фойдалари махнат билан шуғулланиш уларга хос фазилат.

Албатта, Агросаноат мажмуюи ходимлари касаба уюшмаси Гулистон шаҳар кенгаши раислиги ҳам кичик вазифа эмас. Уни бой таҳрибали, ҳаёт ибратли, юраги меҳр-саховатга тўла Қаршибой Эшназаров кўйилдагидай уddyаламоқда. Касаба уюшмаларида демократлаштириш жараёнини жадаллаштириш, уюшма аъзолигига ёшларни кўпроқ, жалб этиш, меҳнат аҳлини ҳар томонлама кўллаб-кувватлаш, сиҳат-гоҳларга энг муҳтоҳ ишчи-ходимларни ўюбориш, уларнинг фарзандларини оромгоҳларда белуп дам одирдиш ма-салаларига ҳамиша жиддий ёндашади.

Мўлбошчисиз йўловчига иккى кунлик йўл юз йиллик бўларкан. Қархамонимиз оиласда ҳам, жамоада ҳам хайрли ишларга йўлбошчи бўлиб, эзгуликка элтувчи, яхшиликларга тўла йўлларни бўсиб ўтпайди.

– Йўлда эдим-да, – дейди у қўнгироғимаг жавобан. – Фахрийларимиздан бирини йўклаб, зиёрат қилгани боряпти.

Шунаقا, йўл одамида қўним ҳам, тиним ҳам бўлмайди.

Гўзалой ХОЛБОЕВА

ЙЎЛ ОДАМИ

– Ҳозир йўлда эдим... Рулдаман, узр, кейинроқ гаплашсан бўладими?..

Бир неча кундирки, Қаршибой Эшназаровга рўбӯр беколмайман. Кўнгироқ қилсан, доимо йўлда ёки иш билан бирор-бир ташкилотда бўлади.

Бу инсонни танибманки, ҳамиша оҳорли кийинган, ораста таранган, хизматга шай аскардай қаддини тик тутиб юрганини кўраман. «Қандай яшаш лозимлигини яхши билади, – дейишиди у тўғрисида. – Тагида машина, ўй-жойларни етарли, топиш-тушиши жойида. Ўзи қиличдай бўлиб юради».

Зо йилдан бўйн касаба тизимида ишлаб келаётган Қаршибой Эшназаров ҳақида бошқа гаплар ҳам бор. Бу хусусда кейинроқ тўхталашиб.

Аван Боёвут туманидаги 4-мактабда ўтказиши, сўнг мактаб директори, туман маориф бўлими мудири вазифаларида ишлаб келинган соҳиб педагог 1993 йилдан Таълим ва фан ходимлари касаба уюшмасининг вилоят қўмитаси раиси сифатида фаолиятни давом этириди. Энг аввали, таълим соҳаси ходимларининг ижтимоий-иктисодий ва ҳуқуқий манфаатлари муносаби ҳимоя қилинишига катта эътибор қартиди. Турил масалаларда мурожаат қиливчиларнинг дард-ҳасратини ва фикр-мұлозаларини диккәт билан тинглади. Ҳар бир мурожаат ортида инсон, унинг қалби, руҳияти, умиди борлигини ҳисобга олди. Ташкилот-муасасаларда ҳавфсиз ва муносаб махнат шароитлари яратилишини доимий равиша назорат қилиб борди. Бу борада ортирган тажрибалари кейинчалик ка-

саба уюшмаларининг вилоят Кенгаши раиси бўлиб ишлаб келишади жуда кўп келид.

Шу кунларда 75 ёшни қаршилаётган Қаршибой Эшназаров эндилика Агросаноат мажмуюи ходимлари касаба уюшмаси Гулистон шаҳар кенгашининг раиси вазифасини бажармади. Билими, тажрибаси, таърихи етарли етаришига бўлган касаба уюшмалари билан таъминлашиб.

Анвар ЖАҲАҚУЛОВ, Ўзбекистон касаба уюшмалари Федерацииси Қашқадарё вилояти кенгаши меҳнат техник инспектори

Буҳоро вилояти

Жаннатмонанд ўлкада яшаётганимдан мамнуунман

Мамлакатимизда аҳолини ижтимоий-иктисодий қўллаб-кувватлаш, соғломлаштириш, меҳнат билан боғлиқ ҳуқуқий манфаатларини муҳофаза қилиш, бўш вақтларини мазмунли ўтказиши борасида кенг кўламли ишлар олиб борилмоқда. Натижада ҳаммортларимизнинг яшаш ва иш шароитлари яхшиланиб, турмуши фаронлашшилоқда. Масалан, Буҳоро вилоятида кейинги 5-6 йил ичидаги эзгу мақсадларда иккита санаторий, бир неча поликлиника, шифохона, скрининг ва перинатал марказлари, хусусий клиникалар ишга туширилди.

Алоҳидаги этироф этиш жиз, инсонга фамхўрлик борасидаги барча ишларда касаба уюшмаларининг ҳам ўз ўрни ва иштироқи бор. Мен 1998 йилдан 2005 йилгача шу тизимнинг вилоят кенгашида ишлаб келишади таҳфасизлиги ўтасидан ошапти.

Каминани яна бир нарса – тизимга изланувчан, иқтидорли яшашлаштиришни ўтасидан ошапти. Санаторийларда дам олиб, соғлини тиклаётганлар сони ҳам ўйнай ошапти.

Каминани яна бир нарса – тизимга изланувчан, иқтидорли яшашлаштиришни ўтасидан ошапти. Санаторийларда дам олиб, соғлини тиклаётганлар сони ҳам ўйнай ошапти.

Каминани яна бир нарса – тизимга изланувчан, иқтидорли яшашлаштиришни ўтасидан ошапти. Санаторийларда дам олиб, соғлини тиклаётганлар сони ҳам ўйнай ошапти.

Каминани яна бир нарса – тизимга изланувчан, иқтидорли яшашлаштиришни ўтасидан ошапти. Санаторийларда дам олиб, соғлини тиклаётганлар сони ҳам ўйнай ошапти.

Каминани яна бир нарса – тизимга изланувчан, иқтидорли яшашлаштиришни ўтасидан ошапти. Санаторийларда дам олиб, соғлини тиклаётганлар сони ҳам ўйнай ошапти.

Каминани яна бир нарса – тизимга изланувчан, иқтидорли яшашлаштиришни ўтасидан ошапти. Санаторийларда дам олиб, соғлини тиклаётганлар сони ҳам ўйнай ошапти.

Саида САЙФУЛАЕВА, махнат фахрийи

Шукрана

Жаннатмонанд ўлкада яшаётганимдан мамнуунман

вожланмоқда. Шунингдек, касаба уюшмалари меҳнаткашларни ҳимоя қилиш механизmlарини та-комиллаштириш йўлида тинимиз изланмоқда.

Менимча, охирги йилларда кекса авлодга кўрсатилётган биздагидек ёрдам ва ғамхўрликлар ҳеч бир юртда бўлмаса керак.

Отахону онҳонларнинг ҳар йили тиббий кўридан ўтказилиши, бепулдор даромад-арзаси ва санаторийларга йўлламалар билан таъминланishi, ногирон, қархонга мұхитож инсонларнинг ғарнитурилганда касаба уюшмаларини сон-саноксиз шикоятиларни яхшиларни, жамийтда камбагалликни қисқартириш каби хайрли амаллар мамлакатимизда инсон омилига фамхўрлик олий дарражада эканлигидан да-латадир.

Дарвоқе, инсон қаён үзини баҳти ҳис қиласи? Қаёнин, она юрти тинч, осмони мусафобўлса, оиласи тўқ ва фаронов ҳаёт кечирса, билингни, уодам баттилди саналади. Мен ҳам ҳамиши қалбимда шу баҳт туйғусини ҳис этиб яшайман. Ўзбекистондай жаннатмонанд ўлкада у

ҚАНОТЛИ ОТНИ КҮРГАНМИСИЗ?

Бир газетада ёзувчи Ҳамид Норқуловнинг «Қаноти бор от» сарлачали мақоласини ўқиб, ушбу сатрларни битишга тутинди.

Кўплас қатори мен ҳам учар отлар, шамолни ортда қолдирувчи тулпорлар, чавандознинг бир ҳамаси билан кўкка кўтарилиб, бўлгутлар ичра қарот ёзадиган сеҳрли дулдуллар тўғрисида кўп ўқижанман.

Бир вактлар токка яхин қишилогоимизда угор-уюр ўтишлар бўларди. Йилкебокарларга қарашиб, отларни соёза сугоргани олиб борганимизда, беихтиёр ўзимизни ўша учар дулдуллар устидаги ўтиргандек ҳис қурадик. Ҳаёлан ўнгортадек устидан ошиб ўтиб, биз учун ҳали очилмаган не-не ўтиларни кўриб қайтардик.

Эртак китоблардаги ақлли учар отларни айтинг. Кўй-кўйларни Мунжистепага ўтлабиб қўйиб, ўзимиз саҳифалари сарғайиб, муковаларни титилиб кетган китобларни кўни-миздан олардик-да, ўшига туминардик. От арафашмаган эртак бўлмасди. От чавандозни таниуди, адашиб қолса, ўшига элтади, ўйла бўйтиклик бўрилар жумкумдан асрайди, оғфатни олдиндан сезид, кулоқларни диккайтиради, қаровини жойига кўймасангиз, сиздан аразалайди, ем емай қўяди. Вакти-соати етиб, пичоқка тортиладиган бўлса, тақдирини ҳис этиб, кўз-

ларидан дув-дув ёси тўқади.

Чавандозларни тулпорлар тўғрисидағи ҳикоялари меҳмонхоналарда тонггача тутмагасди. Гап нимадан бошланмасин, барибири, ўша учар, қанотни отларга бориб тақаларди. Улокчулар билан гаплашсанеиз, улар учур отлар тўғрисида кўрган-бингалларига, ўқкан-эшигларига сизни шионтиришида. Ноҳаён чон-тўзон кўтарилиб, осмонга парвоз қилган сеҳрли тулпорнинг қанотларини шундай тасвирлашадики...

Қанотли отлар борлигига мен ҳам... шионганиман. Ёшлигимдан ишониб келганиман. Қишилогоимизнинг машҳур чавандози Соливо улоччи - умрими от устидага ўтказган, не-не кўпкариларда улоҳи тақимига босиб, тўданин ёриб чиқдишган тогомига менинг саволимга «Э, жиян, учар отлар бўйган, кўпроқ қадим замонларда бўйган», деб жавоб берганлар. Кейинроқ от деса, кўзлари ёниб кетадиган Эшон тўйлардан доздан ўам сўраганман. Ҳаммалари «Ҳа, бўйган», дейшишсан. Лекин ҳеч бири «Мен кўрганман», демаган.

Талабалик ўйларим қишилока бориб, Муродхон ислими ўтиганин тўйи устидан чиқиб қолдим. Биз томонларда суннат тўйлари қирчилама қишида, қор тиззага урай деб қолганда доздан ўам сўраганман. Ҳаммалари «Ҳа, бўйган», дейшишсан. Лекин ҳеч бири «Мен кўрганман», демаган.

Даврода ўтириб, шўрвага нонни энди бўкти-ролидан сезид, кулоқларни диккайтиради, қаровини жойига кўймасангиз, сиздан аразалайди, ем емай қўяди. Вакти-соати етиб, пичоқка тортиладиган бўлса, тақдирини ҳис этиб, кўз-

Ёндафтардан

«Мирзажон баковул сени сўраяпти», деб қолди.

Мирзажон деганимиз отга, овга худа берилган, ўйлда от боқиб сўймаса, қазили жойини ичакка жойламиса, кўнгли жойидеги тушмайдиган ўйигит. Ёшлигизда эртак китобдан бошини кўтари масди. Мени сўраётган бўлса, ҳойнаҳои, бир иши бордир-да, деб шўрванни ичib бўлгаг, тўйхона ертўласига тушдим. Қарасам, Мирзово пишган гўйчунни паррак-паррак қилиб, қазини ятроклаб кесяти. «Қишилока кам келасан, қанча тўйларда ош емадиган», деб аввалига менинг яхшилаб меҳмон қилиди. Кейин худди бошқарал эшишта бўймадигандай, кулогимга аста шивирлади:

- Сўкимга сўйилган отнинг қаноти бор экан...

У шундай деб ертўла устунидаги темир чиқизка осиб кўйилган отнинг ўпкасига ишора қилиди. Одатда, тўй ўтиб бўлгаг, қариндошурур, дўст-қадройонлар, тўйда хизмат қилганлар йиғилишиб «калла солдиг» маросимини ўткашидади. Ўша маросимда сўкимини ўпкаси сомсага тушади. Ўпкага тикилиб қарасам, иккала палласи остиди биттадан ўстимта осилиб турди. Узунлиги бир қаримдан узун.

- Қанот деганлари мана шу бўлади, - деди Мирзажон ўситимтани кўрсатиб. - Бундай отлар оғас олганда, ўтқадан ўсib чиқкан мана шу ўситимтапарнинг ичи ҳам ҳавога тўлади. Шунинг ҳисобига от анча чукур нафас олади, шамолдай елиб чопади...

Кейинчалик бу воқеани бир-икки жойда айтиб берган эдим, от ишқибозлари «Э, ўйқ, қанотли отлар бошқа бўлади», дейшишмади. Яна ким билади, дейсиз...

Даврода ўтириб, шўрвага нонни энди бўкти-

ролидан сезид, кулоқларни диккайтиради, қаровини жойига кўймасангиз, сиздан аразалайди, ем емай қўяди. Вакти-соати етиб, пичоқка тортиладиган бўлса, тақдирини ҳис этиб, кўз-

ИШОРА АСРИ

Машҳур тиббиётчи Наби Махидов «Одамнинг боши оғримайди, бошдаги оғриқ инсон танаси аъзодларидан бўрида ҳасталик пайдо бўйгани ҳақидаги хабардир», деганёд. Олимпариини фўриҷа, кўзларимизнинг кўриши аслида борликнинг онгимиздэ акс этиши бўлиб, инсон бутун умри давомида ташки ҳаётдан оладиган ахборотларини 80 физиони кўзларни орқали қабул қилип экан.

Демак, бош оғриғи - ишора. Шундай ҳолатга тушган одам ўзидан ҳабар олиши, вукуддининг ёрдамга муҳтож жойини аниқлаши керак.

Ўйлаб кўрилса, одам боласининг бутун ҳаётни шундай билинчар-билинчес мишоралардан ибратга ўхшаб кетади. Ҳар бир киши кўнига ўнлаб, болки юзлаб ишораларга дуч келади. Аммо аксарият ҳолларда уларни сезмайди, ўтибор бермайди, ишора тугунарларни ёнишига ўзини чоғламайди. Фақат бирор муаммога дуч кел-

ишида, кулоқларниң безовта чуғурашида, қалдирғочларнинг чирпи-

рак рақсида маъно ўйқ деб ўйлайсизми? Экин далаларидан зарарли ҳашаротлар кўпайиб кетиши, юронқозиқлар қиши гамини эртакроқ ега бошлашлари, қашқирларниң қишилек оралаб қолиси, лайлаклар инларни ташлаш кетишлари, наҳотки, ўз-ўзидан бўлса!

Йўқ, бу дунёда ҳеч нарса ўз-ўзидан бўлмайди. Табиатдаги, инсон феъл-атворидаги ўзгаришилар ҳам. Яхши одам бирданга ёмон, тарбияли бола ўз-ўзидан безори бўлиб қолмайди. Қаердадир мебер, мувозанат бузилган. Нимагадир эътибор сусайдан ёки ортиқча ружу кучайган.

Йигирманчи аср тарихга атом аси бўлиб кирди. Навбатдаги юз ўйларни ахборот аси демоқдамиз. Мен эса инсоннинг ҳаётининг бу муҳим довони ишоралар мояхитига қишилашни ўзини чоғламайди. Қолидан ўз-ўзидан бўлса!

Суннинг ўртмана бўлиб оқишида, кулоқларниң безовта чуғурашида, қалдирғочларнинг чирпи-

соллар кўп. Мирзо Улугбекнинг садоқатли шоғирди Али Қувиши устози тўплаган ноёб китобларни ўхшилардан саклаб қолиши учун не кўйиларда тушаганини яхши билан. Мавлоно Жалолиддин Румий дағғи этилган Кўнга шахрида китоб савдоси билан шуғулланувчи бир кишига одалар турли шахарлардан қопларда китоблар олиб келишар. «Мен қоплар оғизин очаётганимда, ажаб бу ғал қандай китоблар олиб келишиди экан!» деб, худди келинчакнинг юзини очаётгандан куёвдек ҳаяжонланар эдим», дер экан шу саҳифа.

Китоб келинчакнинг юзидаи азиз.

Ахмаджон МЕЛИБОЕВ,
Ўзбекистон Республикасида хизмат кўрсатган журналист

Унинг оғзи тўла тилла тиш эди. Айниқса, қаҳқаҳ отиб кулганида яқзол билинади. Бир куни ундан секин сўрадим:

- Бирортам оқ тишингиз йўқ, ҳамаси тила. Тўғриси, шу кунга қадар 32 та тишини тила қилдирган одамни кўрмаганим. Қойилман, лекин...

- Йўғ-е, шундайми? Аммо мен ўзимга қойил қолмайман. Кайтанга, афсусланман.

- Нега, нима учун?

- Нимага бўларди, соппа-соғ тишиларимни тила тилла барил, тилла, лекин минг қилса ҳам, соғ тишига етмайди.

- Қизиқ, нега унда соғ тишиларингизни...

- Бунинг тарихи узоқ. Майли, сизга сўзлаб бераман. Хуллас, ўтган асрнинг 80-йиллари. Институтда охири курсда ўқирдим. Шу десангиз, ўшанда бир гўзаланеви севид қолдим. Севандга ҳам кўйиб-ёниб севидим. Кунлардан бир куни унга кўнглимни ёрдим, «ёрим бўл, борин бўл, тўй қилмаси...» дедим.

Дил изҳоримни жилмайтиб тинглаган қиз бирдан жиддий тортиб, «Сизга тегиб, орзу-ҳавасларим рўёбга чиқишига кўзим етмайди. Масалан, мен ҳам кўпчилик қатори тишиларим тила бўлишини хоҳлайман. Лекин сиз тўртта тутул, ҳатто иккита тишилни тила қилдириб беролмайсиз...» деди.

Унинг ҳамиятга тегадиган «тила» гапларини эзитиб, дилим оғриди. Ахир у менга шунчаки «йўқ» эмас, «бош-е...» деганди. Ўшанда устимдан кулиб, бошимдан бир челак мув-узудай сув қўйандек бўлди. Мен зир-зир титрадим, тишиларим ҳам ғижирлаб кетдим. Кетдим...

Биласизми, ўша вактларда тедадиган тўртта олд тишини тила қилдириш «мода» эди. Шунинг учун имкони борлар, айниқса, аёллар ким ўзарга «томдан ташлашади». Айрим шаддод қизлар тўйдан олдин кўбумишдан «Нечта тиш кўйдирб берасиз?» деб ҳам сўрашарди.

- Ўз, гапингизни бўлдим. Балки у ҳам ярим ҳазил, ярим чин сўрагандир?

- Йўқ, аниқ эслайман, у сўрамаганди. У «сур...» деганди. Кейин мен «сурдим» ва шу кетганимча иккӣ йил унга қорамни кўрсатмадим. Мен қадс қилгандим. Кўпроқ пул топиш учун тиним билмадим. Асосий ишмидан бирданга ташкари кетади. Қишида шанба-бозор кунлари бозорга чиқиб, боғ да махсулотлари сотдим, ёзда эса фишишни кўпидиб кетди.

- Ҳаммаси ўти-кетди. Эндилиқда ўша ҳароратли муҳабатдан ҳадик қолди, холос.

- Тушунмадим.

- Бу беш кунлик дунёда нағсиға кўл бўлганлар бўлар. Қазошим етага, қабрда тинч ётишини хоҳлайман. Мабодо, кейинги сафар учрашганимизда тилла тишиларим бўлмаса, ҳечам ажабланманг.

- Демак, ўшанда тилла тишиларингизни кўрсатиб кулгансиз.

- Ҳа, шундай. Аслида эса, «салом»ни аликсиз қолдирмаслик учун борган эдим...

- Сизни тушундим.

- Ҳаммаси ўти-кетди. Эндилиқда ўша ҳароратли муҳабатдан ҳадик қолди, холос.

- Тушунмадим.

- Бу беш кунлик дунёда нағсиға кўл бўлганлар бўлар. Қазошим етага, қабрда тинч ётишини хоҳлайман. Мабодо, кейинги сафар учрашганимизда тилла тишиларим бўлмаса, ҳечам ажабланманг.

- Оға, сизни тушундим. Бу замон – қулнинг қуллари кўпайган замон.

- Афуски, ҳақсиз...

Алижон АБДУРАҲМОНОВ

Босиҳга топширish ваqtı – 00:10:00
Toshkiridi – 00:30:00

TIN 2020-5002
2007-yil 11-yanvarda
Ozbekiston Matbuot va axborot agentligida
116-raqm bilan ro'yhatga olingan.

«Ishonch» va
«Ishonch-Dovorie»
gazetalarini
tahrir hayati:

Qadratilla RAFIQOV
(tahrir